

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Sohbetimizin konusu; Allah'a (c.c) tevekkül etmek, işleri Allah'a (c.c) bırakmak ve amellerde ihlâslı olmak üzerine olacak inşallah.

Evvela “Tevekkül” ne demek? Onu açıklayalım. Tevekkül çalışmadan, Allah'tan (c.c) beklemek değildir.

Hiz. Ömer (r.a) bir gün bir yere giderken bir hurma ağacının altına oturmuş, istirahat etmekte olan bir grup genç görmüş ve onlara sormuş:

Siz burada ne yapıyorsunuz? Gençler:

- Biz tevekkül ehliyiz. Çalışmıyoruz ve ancak rızığımızı da Allah'tan (c.c) bekliyoruz, deyince, Hiz. Ömer (r.a):

- Siz tevekkül ehli değil, tevekkül ehlisiniz, buyurmuştur.

Tevekkül ehli demek, milletin sırtından yiyen kişiler demek. Dolayısıyla “Tevekkül” sebepleri yerine getirip “müsebbip”in Allah (c.c) olduğunu bilmektir. Yani bizler bir iş için gerekli sebepleri yerine getireceğiz, ancak elimize geçeni gerçekte sebeplerin değil Allah'ın (c.c) verdiğini bileceğiz. Çünkü veren ve alan yalnız Allah'tır (c.c).

Bir gün Peygamber Efendimiz'in (s.a.v) yanına bir bedevî gelmiş, Peygamber Efendimiz (s.a.v), vahiy yoluyla durumu bilmiş ve bedevîye sormuş:

- Deveni ne yaptın? Bağladın mı? Bedevî de:

- Hayır yâ Resûlullah! Bağlamadım, Allah'a (c.c) tevekkül ettim, demiş.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v):

- Git deveni bağla ondan sonra Allah'a (c.c) tevekkül et. Çünkü deven kaçacak ondan sonra “Allah'a tevekkül etmiştim, ama devem kaçtı” diyeceksin. Öyle tevekkül olmaz, git deveni bağla sonra tevekkül et, buyurmuş.

Kur'ân-ı Kerîm'in birçok âyetlerinde, Cenâb-ı Mevlâ (c.c):

“Kim Allah'a tevekkül ederse, Allah ona kâfidir” buyuruyor. (*Talâk, 3*)

Yine başka âyetlerde de:

“Mü'minler Allah'a tevekkül etsinler” buyuruyor. (*Mücadele, 10*)

Muhterem kardeşlerim!

Allah'a (c.c) şükürler olsun, bizleri mü'min olarak yarattı. İnsan îman sayesinde çok çok huzur buluyor, elhâmdulillah. Her şeyimizi Allah'tan (c.c) biliyoruz. Her şeyimizi Allah'tan (c.c) bilen bizlerin başka hiçbir şeyden korkusu olmaması lazımdır.

İşte "Falan adam bunu yaptı, filan adam şunu yaptı" dememek lazımdır.

Mademki, Allah'tan (c.c) biliyoruz, o halde başkalarıyla ne işimiz var? Başkalarından ne bir ümit, ne de bir korkumuzun olmaması lazımdır. Ümit ve korkunun Allah'tan (c.c) olması lazımdır. İşte tevekkül budur. Bunlar insanı çok şeyden kurtarır ve rahat ettirir.

Ancak Allah'ı (c.c) bu şekilde düşünüp mülâhaza etmeyen, büyüden, cinden her şeyden korkar. Fakat hakkıyla bilen ve inanan insanın güvencesi de, korkusu da, ümidi de Allah'tan (c.c) olur.

Zaten Peygamber Efendimiz (s.a.v):

- Allah korkak kişileri sevmez, buyurmuştur.

Yine Peygamber Efendimiz (s.a.v) sahabelere:

- Benim ümmetimden yetmiş bin kişi hesapsız cennete girecektir, buyurmuştur.

Bir başka rivayette de:

- Yetmiş bin kişi ve onların her biriyle de yetmiş bin kişi cennete hesapsız girecektir,

Dedikten bir süre sonra mescidden eve gitmiş, eve gidince, sahabeler kendi arasında konuşmaya başlamışlar:

- Acaba bu yetmiş bin kişi kim olacak, diye, bir kısım sahabeler:

- Bu yetmiş bin kişi sahabelerdir, onlar olmayacak da kim olacak, demişler.

Bir kısım sahabeler:

- Bunlar küfrü hiç yaşamamış ve İslâm üzere doğan kişilerdir, demişler. Yani anne-babası Müslüman olup, Müslüman olarak doğan kişilerdir demişler ve bundan başka değişik görüşler de belirtmişler.

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v) gelip:

- Siz aranızda neyi konuşuyorsunuz? buyurmuştur. Sahabeler de:

- Yâ Resûlullah! Biz bu yetmiş bin kişinin kim olduğu hakkında görüşler belirtiyor ve birçoğumuz birbirinden farklı düşünüyoruz, deyince.

Resûlullah (s.a.v):

- Bunlar öyle kişilerdir ki, muska yazmaz ve başkasından talep etmezler. Bir şeyi uğurlu ya da uğursuz saymazlar, dağlama yapmazlar ve yalnız Rablerine tevekkül ederler, buyurmuştur. (Buhari-Müslim)

Muhterem kardeşlerim!

Araplar cahiliye devrinde, bir iş yapmak istedikleri zaman, bir kuş uçururlardı. Bu kuş serbest bırakıldığı zaman, eğer sağ tarafa doğru uçuyorsa uğurlu olduğuna ve o işin yapılabileceğine, eğer kuş sol tarafa doğru uçarsa bunun uğursuzluğa işaret olduğuna ve o işin yapılmamasının daha iyi olacağına hükmederlerdi.

Resûlullah (s.a.v) bu hadîs-i şerîfte belirttiği yetmiş bin kişinin böyle uğurlu-uğursuz gibi şeylere inanmadığını, bunlardan uzak olduklarını, muska yazmadıkları gibi “Hocam, bana muska yaz gibi talepte de bulunmadıklarını” işaret buyurmuştur.

Araplar, bazı hastalıklara karşı, hasta olan kişileri demirlerle dağlamak suretiyle tedavi etmeye çalışırlardı. Resûlullah (s.a.v) bu yetmiş bin kişinin bu dağlamadan uzak durduklarını, yalnız ve yalnız Allah’a (c.c) tevekkül edip, cahiliye adetlerinden uzak durduklarını belirtmiştir.

Muhterem kardeşlerim!

Muskanın içinde eğer mânâsı bilinmeyen harfler lafızlar varsa, zaten çok günahdır. Ama âyet olursa, inşallah günah değildir. Ancak yazdırmamak ve yazmamak daha uygundur.

Söz buraya gelmişken şunu da belirtmek istiyorum. Meselâ nazar boncuğu kullanmak çok büyük bir günahdır, nazar boncuğunun bir tesiri olmadığı gibi evinde, işyerinde, arabasında asmak ve taşımak haramdır ve günahdır.

“Bu boncuklardan evine işyerine veya başka bir yere asanların Allah (c.c) işini rast getirmesin” (*Ahmet Müsned-i Şamiyyin, 16763*)

diye Resûlullah Efendimiz’in (s.a.v) bizzat bedduası vardır.

Bu boncuklardan kullanmayalım, herhangi bir şeyi uğurlu veya uğursuz bilmeyelim. Çünkü uğuru da, uğursuzluğu da veren Allah’tır (c.c).

Şifa niyetiyle dua okumak sevaptır. Ancak, şifayı verenin Allah (c.c) olduğunu bileceğiz ve okuduğumuz duaların yalnızca bir sebep olduğunu unutmayacağız. Ne yaparsa sebepler değil, ancak müsebbip olan Allah (c.c) yapar. Bunu unutmayalım.

Demek ki muhterem kardeşlerim, “Tevekkül” îmanın gereğidir. Çünkü tevekkül, her şeyi Allah’tan (c.c) bilip, başka bir şeye dayanmamaktır. Bakınız, Hz. İbrahim (a.s) ateşe atıldığı zaman, Cebrâil (a.s) kendisine gelip:

- Ey İbrahim biz ahiret kardeşiyiz. Bugün sıkıntıya düştün, senin ne isteğin varsa söyle ben yapayım” dediği zaman, İbrahim (a.s):

- Benim sana ihtiyacım ve bugün seninle bir işim yok, demiş,

Bunun üzerine Cebrâil (a.s):

- O halde senin durumunu, Allah’a (c.c) bildireyim, deyince İbrahim (a.s):

- Sağol, Allah (c.c) benim hâlimi biliyor, senin gidip Allah’a (c.c) bildirmene gerek yok, demiş.

Muhterem kardeşlerim, bakınız İbrahim’i (a.s) ateşe atmışlar ve en zor anını yaşamasına rağmen O’nun son sözü “Hasbûnallahu ve nimel vekil” olmuştur.

Mânâsı, “Allah (c.c) bana kâfidir ve Allah (c.c) ne güzel bir vekildir.” Bunu söyledikten sonra ateşe atıldı. Ancak ateş de Allah’ın (c.c) emriyle yakar, silah da Allah’ın (c.c) emriyle öldürür. Her şey Allah’ın (c.c) emriyle olur.

İbrahim’in (a.s) o ihlâs ve tevekkülüne karşı Allah (c.c) ateşe:

“Ey ateş, İbrahim üzerine serin ve selâmetli ol!” buyurmuştur. (*Enbiya, 69*)

Kitap diyor ki, Allah (c.c) ateşe “Serin ol” deyince, o kadar serin oldu ki, İbrahim (a.s) ateşin içinde, üşümeye ve titremeye başladı. Bunun üzerine, Cenâb-ı Mevlâ (c.c):

- Selâmetli ve serin ol! dedi ve İbrahim (a.s) rahatladı.

İşte bunun için muhterem kardeşlerim, bizler de her işimizde Allah’a (c.c) tevekkül edersek, O bize kâfidir ve bizi de muhafaza eder. Fakat tevekkül ederken de tamamıyla tevekkül edelim ve başka bir şeyden korkmayalım. Başka bir şeyin korkusunu kalbimize sokmayalım ve başka birinden de ümit etmeyelim. Çünkü ümidimiz de Allah (c.c), korkumuz da Allah’tır (c.c).

Çünkü Mevlâ (c.c) Davud’a (a.s) vahiy gönderdi:

“Yâ Davud! Kim beni çağırırsa, ben o çağırığa icabet edeceğim, kim bana yalvarıp yardım talep ederse ben ona yardım edeceğim. Kim zorluğa düşüp bana yalvarırsa ben onu kurtaracağım, kim bana tevekkül ederse de onu muhafaza edeceğim” buyurmuştur.

Bunun için muhterem kardeşlerim, biz de inşallah bütün işlerimizde Allah’a (c.c) tevekkül edelim, uğurlu-uğursuz diye bir şeye inanmayalım. Nazar boncuğuna inanmayalım ve İslâm’a muhalif olan şeylere de inanmayalım.

Meselâ, bazı yerlerde, ağaçlara ve türbelere bez bağlıyorlar. Bunun bir faydası yok ama zararı çoktur. Ve aynı zamanda büyük bir günahdır. İsrailoğulları zamanında, insanlar bir ağaca kutsallık izâfe ederek, dilekte bulunup o ağaca bez bağlıyorlarmış. İçlerinden birisi:

- İnsanlar bu ağaca bez bağlayıp, dilekte bulunarak günaha giriyorlar, dolayısıyla Allah’a (c.c) şirk koşarak cehenneme gidiyorlar, ben de Allah (c.c) için gidip o ağacı keseceğim ve bu insanları ateşe düşmekten kurtaracağım, demiş.

Ve eline baltayı aldığı gibi ağacı kesmek üzere yola çıkmış, yolda karşısına şeytan çıkmış ve:

- Nereye gidiyorsun böyle acele acele? diye sormuş. Adam da:

- İşte falan yerde bir ağaç var, insanlar o ağacı kutsal sayıp şirke düşüyorlar. Dolayısıyla cehenneme gidiyorlar. Ben de o ağacı kesmeye gidiyorum, demiş. Şeytan:

- Gidemezsin, demiş. Adam:

- Gideceğim, demiş.

Derken şeytan ile adam orada kavgaya tutuşmuşlar, adam:

- Bismillahirrahmanirrahim,

diyerek şeytanı sırtüstü yere yatırıp üstüne çıkmış ve şeytanın boğazına sarılarak, şeytanı çok zor durumda bırakmış. Şeytan çaresiz ve zor durumda iken adama:

- Dur beni bırak! Sana bir teklifim var, demiş.

Adam da bu teklifi merak ederek:

- Bana ne gibi bir teklifin var, demiş. Şeytan:

- Bak sen fakirsin, paraya muhtaçsın. Sen o ağacı kesmeye gitme, beni de bırak, sana söz veriyorum, her gün sabah kalktığında, yastığının altında bu kadar altın bulacaksın. Eğer sözüm doğru çıkmazsa, işte balta elinde, ne zaman istersen ağacı kesmeye gidersin, demiş.

Adam düşünmüş ve bu teklif bir an kendisine câzip gelmiş ve

- Bu kadar insan varken bu ağacı kesmek bana mı kaldı? Her gün şu kadar altın, ayda şu kadar servet demek. Dediği gibi, sözü doğru çıkmazsa baltayı aldığım gibi ağacı keserim, demiş.

Ve o an şeytanı serbest bırakıp evine giderek dört gözle sabahın olmasını beklemeye başlamış. Sabah olduğunda ilk işi yastığın altına bakmak olmuş, bakmış dediği gibi altınlar yastığın altında, sevinçten gözleri parlamış, ikinci gün aynı, üçüncü, dördüncü ve beşinci gün altınları almış.

Ancak altıncı gün bakmış ki altın filan yok. Yedinci, sekizinci gün de altın bulamayınca, sinirle baltasını yanına almış ve o ağacı kesmek üzere yola düşmüş. Şeytan yine karşısına çıkmış ve adama:

- Nereye gidiyorsun? diye sormuş. Adam:

- O ağacı kesmeye gidiyorum, demiş, şeytan:

- Kesemezsin, adam:

- Keseceğim, demiş.

Yine kavgaya tutuşmuşlar ve öncekinin aksine bu sefer şeytan adamı bir çöp gibi yere fırlatıp üstüne çıkmış, boğazına sarılmış. Tabi adam bu duruma şaşırarak:

- Daha önce ben seni yerden yere çaldım ve galip geldim. Şimdi ne oldu da, sana güç yetiremeyip mağlup oldum, diye sorunca, şeytan:

- Sen daha önce Allah rızası için o ağacı kesmeye gidiyordun, bu sebeple ben sana güç yetirememiştim. Şimdi ise altınların derdine düştün, yastığın altında bulamadığın için öfkenden ağacı kesmeye gidiyorsun. Bu yüzden şimdi de sen bana güç yetiremedin, demiş. Adam:

- Ne olur beni bırak, diye yalvarmış, şeytan ise:

- Hayır, sen de gidip o ağaca bez bağlamadıkça seni bırakmayacağım, deyince, adam
- Tamam söz veriyorum ben de gidip o ağaca bez bağlayacağım demiş.

Ve gidip o ağaca bez bağlayınca şeytan adamı bırakmış.

İşte muhterem kardeşlerim!

Tevekkül eden kişiye, Allah (c.c) daima yardım eder. Ve o kişi muvaffak olur, başarılı olur. Birde tevekkül eden insan, kederden, üzüntüden kurtulur. Çünkü o işini hep “bir” olandan yani “Allah”tan (c.c) bilir. Kâr da Allah’ın (c.c), zarar da Allah’ındır (c.c).

Peki, kişi nasıl tevekkül sahibi olacak? Bunun için öncelikle kişi bilecek ki, Allah (c.c) onun haline her zaman “agâhtır”. Çünkü O, “Âlim, Habir, Basri”dir. Yani ben nerede olursam olayım, Allah (c.c) beni görüyor, biliyor, halime vâkıftır.

İkincisi, şöyle mûlahaza etmeliyiz ki Allah (c.c) bizi gördüğü ve bildiği gibi, aynı zamanda da kudret sahibidir, yedirir, içirir ve her şeyi yapabilir.

Üçüncüsü, bileceğiz ki, Allah’ta (c.c) unutkanlık yoktur. O daima ve daima her şeyi bilir.

Dördüncüsü, Allah (c.c) vaadine hiçbir zaman muhalefet etmemiştir ve her zaman sözünü yerine getirmiştir. Mademki Allah (c.c):

“Kim Allah’a tevekkül ederse, Allah ona kâfidir” buyurmuş. (Talak:3)

Öyleyse biz de bileceğiz ki Allah (c.c) bize kâfidir. Sözünü mutlaka tutar vaadinden dönmez. Bize de mutlaka yardım edecektir.

Beşincisi de, şöyle düşünmeliyiz ki, Allah’ın (c.c) hazineleri tükenmez, eksilmez ve Allah (c.c) cömerttir. İşte bütün bunları bilen, muhakkak tevekkül sahibi olur.

Şöyle hepsini tekrar özetleyecek olursak, mademki Allah (c.c) her şeyimizi biliyor ve hâlimize vakıftır, mademki Allah (c.c) kudret sahibidir her şeyi yapabilir, mademki Allah (c.c) için unutkanlık ve unutmak söz konusu değildir, mademki Allah (c.c) vaadini, sözünü mutlaka yerine getirir ve mademki Allah’ın (c.c) hazineleri, defîneleri bitmez ve tükenmez, o halde neden Allah’tan (c.c) başkasını düşünüp sıkıntı çekelim? Ali’yi, Veli’yi değil, yalnız Allah’ı (c.c) düşünelim. İşimizi yalnız O’ndan isteyelim, bizi muhafaza edecek sadece O’dur. Ve bizi kurtaracak sadece O’dur.

Hiz. Musa’ya (a.s) Firavun ve taifeleri çok fazla zulüm ve işkence yaptılar. Çocukları katlettiler, kadınları esir aldılar vs. Cenâb-ı Mevlâ (c.c) Hiz. Musa’ya, insanları alıp Mısır’dan uzaklaşıp, kaçmalarını emretti. Hiz. Musa (a.s) ve yanındakilerin kaçtığını Firavuna haber verdikleri zaman, Firavun da askerleriyle beraber onların peşine düştü. İsrailoğulları, Firavunun kalabalık ordusunu görünce korkmaya başladı ve Hiz. Musa’ya:

- Yâ Musa! Bunlar bize yetişip bizi öldürecekler, dediler.

Hz. Musa (a.s):

- Korkmayın, Allah bizimledir. O bizi muhafaza edecektir, dedi.

Nihayet, denize yaklaşınca Hz. Musa (a.s) âsasının suya vurunca, denizden ayrı ayrı tam 12 tane yol açıldı. Bu 12 tane yolun arasında perdeler vardı, ancak bu perdelerden arka taraflar görünüyordu. Bunlar denizin tam ortasına geldikleri zaman, Firavunun askerleri:

- Onlar geçiyorlar, o halde bizde geçeriz, diyerek suya girdiler.

Öyle ki, Hz. Musa (a.s) ve taraftarları denizden tamamıyla çıktıkları anda, firavun ve askerleri de tamamıyla denize girmiş oldular. O sırada, Allah'ın (c.c) emriyle deniz tekrar kapanmaya başladı. Hz. Musa (a.s) ve yanındakiler kurtuldukları hâlde, Firavun ve askerleri helak oldular.

Muhterem kardeşlerim,

Demek ki, Allah'a (c.c) tevekkül eden hiçbir zaman mahrum olmaz, hiçbir zaman perişan olmaz ve Allah'ın (c.c) yardımı ondan kesilmez.

Bir Allah dostu şöyle anlatıyor:

- Bir gün ben çölde giderken, bir kervan gördüm, biraz hızlı yürüyünce onlara yetiştim. Bir süre sonra da onları geçtim öyle ki kervan çok arkamda kalmıştı. Çok daha ileride yalnız yürüyen bir kişi gördüm. Yanına yaklaştığımda, bu kişinin bastonuna dayanarak zorlukla yürüyen bir kadın olduğunu fark ettim. Düşündüm ki, bu kadın yorulmuş ve yürümeye tâkati yoktur. Elimi cebime atıp bir miktar para çıkardım ve kadına dedim ki; "Sen şu paraları al, birazdan buradan bir kabile geçecek, o kafileden bir hayvan kiralar, onunla daha rahat yolculuk yaparsın, benim adresim de şudur. O adrese gelersen senin ihtiyaçlarını ben gidereceğim" Bunu söyledikten sonra kadın elini havaya doğru kaldırdı, o anda kadının elleri para ile doldu ve bana dedi ki:

- Sen parayı cebinden çıkartıyorsun, biz ise gaybden alıyoruz. Sağol, bizim paraya ihtiyacımız yok.

İşte bunun için muhterem kardeşlerim, Allah'a (c.c) hakkıyla tevekkül eden, hiçbir zaman mahrum ve mahcup olmaz. İşte tevekkül budur, yani her şeyini Allah'tan (c.c) bilmek, her şeyini Allah'a (c.c) bırakmak, esbaba yapışıp, sebeplere yapışıp fakat gönlü sebeplere değil yalnız Allah'a (c.c) bağlamaktır. Her şeyi veren de, alan da Allah'tır (c.c).

Kur'ân-ı Kerîm'de;

(Âli İmran 173)

Sözünün günde elli defa söylenmesinin faydası çok fazladır. Mânâsını düşünerek **-Allah bize kâfidir ve O ne güzel vekildir-** söylenirse çok daha faydalıdır.

Daha önce de söylediğimiz gibi Hz. İbrahim'in (a.s) son sözü bu olmuş ve ateş onu yakmamıştır.

Uhud savaşında, savaş sonrası Peygamber Efendimiz (s.a.v) ve İslâm ordusu Medine'ye, müşrikler ise Mekke'ye doğru giderlerken, Mekkeli müşrikler yarı yolda bir an pişman oldular:

- Biz Müslümanlardan şu kadar kişiyi öldürdüğümüz halde onların sonunu getiremedik. Geri dönüp onların hepsini bitirelim, öldürelim ve artık bu meseleyi kapatmış olalım, dediler.

Peygamber Efendimiz (s.a.v), bu durumu haber alınca, o yorgun, yaralı, bitap düşmüş İslâm ordusuna tekrar savaş için hazır olmalarını emretti. Bu arada münafıklar:

- Gitmeyin, hepiniz yaralısınız, öleceksiniz dediler. Bunun üzerine sahabeler:

- Hasbunallahu ve ni'mel vekil yani; Allah (c.c) bize kâfidir, O ne güzel vekildir, dediler.

Yorgun ve yaralı halleriyle tekrar savaşa hazır duruma gelerek, Mekkeli müşrik ordusunun üzerine yürüdüler. Kâfirler, onların daha önce savaştıkları kişiler olduğuna ihtimal vermediler ve başka bir takviye ordu geldiğini zannedip, Mekke'ye doğru kaçtılar.

Muhterem kardeşlerim!

Tasavvuf ve tarikatlarda, hiçbir makam “tevekkül” makamı gibi değildir. En büyük makam “tevekkül” makamıdır.

Bir insan, Allah'a (c.c) tevekkül ederse, Allah (c.c) ona her yerde rızkını verir, gönderir. Allah (c.c) bize, hepimize tevekkülü nasip eylesin.

O'nun emrine, kaza ve kaderine teslim olmak gerekir. İşte din budur.

İnsan bazı şeyleri bir ömür boyunca istediği halde, Allah (c.c) ona istediklerini vermeyebilir. Hatta insan:

- Ben Allah'tan (c.c) istediğim halde, bana şunları şunları vermedi, der.

Bilemez ki, Allah (c.c) ona istediği şeyleri vermemesinde daha büyük bir lütuf ve ihsan vardır. Bazen de Allah (c.c) kuluna istediği şeyleri verdiği halde kul kendisine verilende bir hayır olmadığını görür. Bir şeyin hayırlı olup olmadığını murâdın hâsıl olup olmadığını ancak Cenâb-ı Mevlâ (c.c) bilir.

Meselâ, bir insan zengin olmak, çok mal sahibi olmak için çok dua ettiği halde, Allah (c.c) ona bir türlü istediği zenginliği vermiyor. Ama bununla beraber o kişiye rahatlık veriyor, huzur veriyor, sağlık ve mutluluk veriyor. Aslında o kula, istediğinden çok daha fazlasını veriyor.

Bir insan da, Allah'tan (c.c) zenginlik ve çok mal istediği halde, ona istediği zenginliği veriyor, ancak bununla beraber, ona birtakım hastalıklar da veriyor. Ya kendisi ya ailesi veya çocuğu hastalanıyor, hep onunla uğraşılıyor.

Öyle zenginler var ki, çok zengin olduğu halde istediği her şeyi yapamıyor, her istediği yemeği hastalığından dolayı yiyemiyor. Bazı çocuklar meselâ çalışayım, sınavı geçip, şu okulu bitireyim diye uğraşılıyor, buna rağmen sınavı geçemeyip, okulu bitiremiyor. Ancak güzel bir iş

bularak, mutlu ve huzurlu olabiliyor. Hem çalışıp ekmeğini çıkarıyor, hem de rahat ve huzurlu yaşıyor. Allah (c.c) ona madden vermemiş ama mânen çok vermiş oluyor.

Bir başkası da düşündüğü gibi sınavı geçip okulu bitirdiği halde, bazen iş bulamıyor ve bu yüzden, mutsuz ve huzursuz olabiliyor.

Bir insan Allah'tan (c.c) hayırlı bildiği şeyleri istese, bu kendi istediği şeyleri istemekten daha efdâldir. Yani:

- Yâ Rabbi! Bana şunları şunları ver, diye değil de:

- Yâ Rabbi, bana senin hayırlı bildiğin şeyleri ver, deyip, Allah'a (c.c) tevekkül etse bu daha hayırlıdır.

- Yâ Rabbi! Benim dünya ve ahiretim için hayırlı olanı bana ver, bana dünya ve ahiretim için sıkıntı olacak şeyleri bana verme, diye dua etse, bu daha hayırlı ve efdâldir.

Muhterem kardeşlerim!

Hatem-i Esam, Şakik-i Belhi Hz.lerinin (k.s) talebesiymiş. Hatem-i Esam demek, sağır Hatem demek. Hatem-i Esam (k.s) hazretlerine sağır demelerine sebep olan olay şudur:

Hatem-i Esam Hz.leri pamukları çekirdeklerinden temizleyerek geçimini temin edermiş. Bir gün bir kadın da kendi pamuklarını temizletmek üzere getirmiş. Hatem-i Esam Hz.leri (k.s) başka bir işle meşgul iken, kadın da orada oturuyormuş. Derken kadın istemeyerek ve engel olamayarak af buyurun yellenivermiş. Tabii bu durumda kadın öyle utanmış, öyle utanmış ki, o ân ölümü arzu etmiş. Ve hiçbir şey söylemeden öylece mahcup mahcup beklemiş. Bir süre sonra kendini toparlayarak Hatem-i Esam (k.s) hazretlerine:

- Pamukları çekirdeklerinden çıkartmanız için size getirdim, demiş.

Hatem-i Esam (k.s) hazretleri hiç cevap vermemiş, kadın ikinci defa aynı şekilde sormuş yine cevap alamamış, üçüncü defa yine öyle derken Hatem-i Esam hazretleri (kaddesallahu sırrahul aliye):

- Yüksek sesle söyle ey kadın ne diyorsun? diye sorunca,

kadın Hatem hazretlerinin sağır olduğunu düşünerek öyle rahatlamış öyle rahatlamış ki, birden mahcubiyeti kaybolmuş. Hatem-i Esam (k.s) hazretleri devamında:

- Ey kadın benim işim bu, senin pamuklarını da temizleyeceğim,

diye yüksek sesle tekrar hitap etmiş sonra o kadın vefat edinceye kadar kendisini sağır göstermiş ve herkes öyle bilmiş. Evliyanın büyüklerinden olan, Hatem-i Esam hazretleri (k.s) aslında sağır değilmiş, kendisini herkese sağır olarak göstermesinin sebebi, bir kadının mahcubiyetini yok etmek içinmiş.

İşte Hatem-i Esam hazretleri (k.s) Şakik-i Belhi hazretlerinin talebesiymiş ve Şakik-i Belhi hazretleri, Hateme sormuş:

- Kaç senedir benim yanımda talebelik yapıyorsun?

Hatem-i Esam hazretleri:

- Efendim otuz üç senedir sizin yanınızda talebelik yapıyorum, demiş.

Şakik-i Belhi hazretleri:

- Peki, bu otuz üç senede benden ne öğrendin? diye sormuş.

Hatem-i Esam hazretleri (kaddesallahu sırrahul âliye):

- Efendim bu otuz üç senede sizden tam sekiz mesele öğrendim, deyince,

Şakik-i Belhi Hz.leri (k.s):

- İna lillahi ve İna ileyhi raciun. Bunca senedir, neredeyse bir ömür yanımda kaldın da, sadece sekiz mesele mi öğrendin? Hele söyle bakalım, bu sekiz mesele nedir? diye sormuş.

Bunun üzerine Hatem-i Esam hazretleri (k.s) anlatmaya başlamış:

- Birinci olarak şunu öğrendim. Ben insanlara, mahlûklara baktım ki, herkes bir şeyi seviyor. Kimi anne, kimi baba, kimi servet, kimi ilim, kimi hanımını seviyor ve insan kimi severse kabrin başına kadar beraber oluyor ve sonra onlar birbirinden ayrılıyorlar. Dedim ki, ben öyle bir şeyi seveyim ki, öldükten sonra da ondan ayrılmayayım. Kabirde de beraber olayım, o da “Sâlih amel”dir.

Çünkü Peygamber Efendimiz (s.a.v):

“İnsan öldükten sonra üç şey mevta ile beraber kabre kadar gelir. İki geri döner biri kalır. Onlar dost, akraba, mal ve ameldir. Dost, akraba, malı geri döner. Sâlih amel onunla kalır” buyurmuştur. (*Mesabihus Sunne, 3009*)

Şakik-i Belhi hazretleri (k.s):

- Bu güzel, peki diğerleri nelerdir, buyurmuş.

Hatem-i Esam hazretleri (k.s) devam etmiş:

- İkincisi, Cenâb-ı Mevlâ (c.c):

“Kim Allah’ın huzuruna çıkmaktan korkar ve nefsinin hevadan men ederse, onun gireceği yer cennettir” buyurmuş Kur’ân-ı Kerîm’de. (*Naziat, 40-41*)

Ben de bu âyeti okudum. Allah’ın (c.c) kelamının hak olduğunu da biliyorum. Böylece nefsimi çok zorladım ve hevasına muhalefet ettim, demiş.

Muhterem kardeşlerim!

Gavs hazretleri (k.s) bu nefse muhalefet olayı ile ilgili bir hikâye anlatmıştı:

“Bir zamanlar, bir Hıristiyan zâhid olmuş. Keşif ve kerameti de varmış. Millet de onun bu keşif ve kerametini görünce, îtikadı bozulup, İslâm inancına muhalif bazı düşüncelere sahip olmaya başlamış. Müslümanlardan bir âlim de, bazı rivayetlerde bu kişinin İmam-ı Şafî (k.s) olduğu söylenir:

- Buna bir çare bulayım, ne yapayım, diye düşünürken, diyor ki:

- Ben göğsümün altına bir hançer koyup onun yanına gideyim, onu öldüreyim de, millet de akın akın yanlışa gitmekten kurtulsun. Artık en sonunda beni öldürürlerse de öldürsünler ne yapayım, demiş.

Nitekim dediği gibi yapmış, bir hançeri gizleyerek, o Hıristiyan zahidin bulunduğu yere gelmiş. Tabi bu adamın hizmetçileri, kapıda nöbetçileri olduğu için demiş ki:

- Bana müsaade edin, ben efendinizle görüşmek istiyorum.

Kapıdaki hizmetçiler:

- Siz burada bekleyin, biz kendisine haber verelim, eğer kendisi görüşmek isterse, biz de sizi götürürüz, diyerek ayrılmışlar ve içeriye o Hristiyan’a haber vermişler:

- Efendim, kapıda sizinle görüşmek isteyen birisi var, diye. Adam da demiş ki:

- Gidin ona söyleyin, eğer o göğsündeki hançeri çıkarıp da gelmeyi kabul ediyorsa gelsin, yoksa gelmesin. Gidip kapıdaki âlime haber vermişler:

- Eğer göğsünüzdeki hançeri çıkarıp gelecekseniz buyurun. Yoksa içeriye alamayız sizi, demişler. Âlim:

- Buraya kadar geldik, en azından bir görüşelim bakalım demiş. Hançeri çıkarıp içeri girmiş ve adam ile konuşmaya başlamışlar. Adama demiş ki:

- Bak sen bir Hristiyan’sın ve ben senin dininin bâtıl olduğunu biliyorum. Sadece şunu soracağım sana. Senin keşfin açılmış, ne yaptın da bu makama çıktın? Bana onu söyle, demiş. Hıristiyan olan adam:

- Ben nefsim ne derse ona muhalefet ederim. Daha bir kere bile onun dediğini yapmadım, daima nefsim karşı muhalefet ettim, deyince, Müslüman âlim, içinden “bunun işi kolay” diye geçirmiş ve adama:

- Ben sana bir şey tavsiye ediyorum. Seni İslâm’a davet ediyorum, demiş.

Bunun üzerine adam düşünmüş, düşünmüş ve başını kaldırıp:

- Eşhedü enla ilahe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü, diyerek Müslüman olmuş, Müslüman olan âlime:

- Hayatım boyunca nefsim bundan daha ağır gelen başka bir şey görmedim. Nefsim buna muhalefet ettiğine göre, demek ki İslâmiyet hak bir din, demiş.

Hatem-i Esam hazretleri devam ediyor:

- Otuz üç senede öğrendiğim sekiz meseleden üçüncüsü şudur ki;

Baktım bütün mahlûkata, kimin yanında değerli bir şeyi var ise onu bir muhafaza altına almış korumaya almış.

Cenâb-ı Mevlâ (c.c) Kur'ân-ı Kerîmde:

“Sizin yanınızdakiler biter, Allah katındakiler bitmez” buyurmuş. (*Nahl, 96*)

Bunu da düşünüp, elime değerli ne geçtiyse hemen Allah'a (c.c) havale ettim. Meselâ bir sadaka verdim ve onu Allah'a (c.c) göndermiş oldum, demiş. Allah'a (c.c) gönderilen muhafaza altına alınır.

Muhterem kardeşlerim!

Bir gün Peygamber Efendimiz'in (s.a.v) evinde bir keçi kesilmiş. Resûlullah (s.a.v) gelince keçiyi ne yaptıklarını sormuş. Evdekiler de:

- Yâ Resûlullah! Keçiyi komşulara dağıttık, bize sadece bir tek ciğeri kaldı, deyince,

Resûlullah da (s.a.v):

- Bir tek ciğerden başka hepsi bize kaldı, buyurmuştur.

Dördüncü mesele de şudur ki;

“Ben baktım ki, insanlardan bazıları malıyla, bazıları şerefiyle, bazıları da nesebiyle övünüyor, oysa Allah (c.c) Kur'ân-ı Kerîm'de:

“Bütün insanlar Âdem ile Havva'dan yaratılmıştır” buyuruyor. (*Hucurat, 13*)

Hadîs-i şerîfte Efendimiz (s.a.v):

Bütün insanlar tarağın dişleri gibi eşittir, yalnız muttaki olanlar Allah katında kerimdir” buyurmuştur. (*Keşfûl Hafa, 2847*)

Ben de kendime takvayı seçtim ve ona yapıştım. Ta ki Allah (c.c) katında iyilerden olayım.

Muhterem kardeşlerim!

Kim Allah (c.c) katında iyi ve kerem, şeref sahibi olmak istiyorsa takvaya yapışsın. Takva, takva, takva. Demek ki, insan takvasına göre üstündür.

Dikkat ediniz, bunu daha önceki sohbetlerimizde de söyledik. Selmân-ı Fârisî (r.a) bir ateşperestin oğludur. Senelerce ateşe hizmet ettiği halde, Müslüman ve takva sahibi olduktan sonra Resûlullah Efendimiz (s.a.v):

- Selmân bizden, Ehl-i Beyttendir, buyurmuştur.

Fârisî ve eskiden ateşperest olan bir insan Resûlullah'ın (s.a.v) Ehl-i Beytinden olmuştur. Bir gün sahabeler, bunlar ensardan, bunlar da muhacirlerdendir diye insanları ayırırken, Resûlullah (s.a.v):

- **Selmân bizden ve ehli beyttendir**, buyurmuştur. (*Keşfûl Hafa*, 1505)

Diğer taraftan, Resûlullah (s.a.v) öz amcası olan Ebû Leheb'e Kur'ân-ı Kerîm'de lanet okunmuştur ve kıyamete kadar okunmaya devam edecektir.

Dolayısıyla, insan ne malıyla, ne nesebiyle ne de servetiyle şeref kazanamaz. Ancak ve ancak takvasıyla şeref kazanır. Allah (c.c) hepimize takva ehli olmayı nasib etsin inşallah.

Beşinci meseleye gelince, Hatem-i Esam hazretleri (k.s) anlatmaya devam ediyor: Sizden otuz üç senede öğrendiğim sekiz meseleden beşincisi şudur ki; insanları gördüm, bazıları bazıları kötülüyor, bazıları da devamlı gıybet ile meşgul oluyorlar. Ben gördüm ki, bu ya birbirlerinin malına veya şerefine yahut ilmine haset etmelerinden kaynaklanıyor.

Allah'ın (c.c);

“Onların dünya hayatındaki maiyetlerini biz taksim ettik onlar değil” (*Zuhruf*, 32)

âyetini düşündüm ve anladım ki her şeyi Cenâb-ı Mevlâ (c.c) ezelde taksim etmiştir. Ben de kimseye haset etmedim. Allah'ın (c.c) taksimine razı oldum.

Altıncı mesele ise, gördüm ki bazı insanlar, bazılarına bazı sebep ve maksatlarından dolayı düşmanlık ediyorlar. Allah'ın (c.c), **“Muhakkak ki şeytan sizin için düşmandır öyleyse siz de onu kendinize düşman edinin”** (*Fâtur* 6) âyetini düşündüm ve bildim ki şeytandan başkasını kendime düşman edinmem bana caiz değildir.

Yedinci mesele şudur ki; gördüm ki herkes rızık ve maiyetlerinin çok olması için dünyaya dalmış. Hatta bu yüzden çok kere harama veya şüpheye düşmüş. Bu yolda haysiyet ve kadrini düşürmüş, rezil rüsva olmuş.

Cenab-ı Allah'ın (c.c):

“Yeryüzünde rızık Allah'a ait olmayan hiçbir canlı yoktur.” (*Hud* 6)

âyetini düşündüm ve anladım ki, benim rızıkımı da Allah veriyor ve buna da kefil olmuştur. O'na ibadetle meşgul oldum ve başkasına tamah etmedim.

Sekizinci ve son mesele ise şudur: Baktım ki herkes geçici bazı şeylere güvenmiş. Kimisi paraya kimisi mala-mülke, kimisi ise bazı sanat ve mesleklere güvenmişlerdir.

Cenâb-ı Mevlâ'nın (c.c):

“Kim ki Allah'a tevekkül eder (güvenir) ise, Allah ona kâfidir. Allah onun işini görür. O her şeye bir ölçü takdir etmiştir” (*Talak*, 3-4)

Talâk sûresinin üçüncü âyetini düşündüm ve O'na tevekkül ettim. O bana kâfidir, ne de güzel vekildir.

Aziz ve Muhterem kardeşlerim!

Şakik-i Belhi hazretleri (k.s) bu sözler üzerine Hatem-i Esam hazretlerine (k.s):

- Allah (c.c) seni muvaffak eylesin. Ben Tevrat, İncil, Zebur ve Kur'ân-ı Kerîm'i araştırdım ve dört kitabın da bu sekiz mesele etrafında döndüğünü gördüm. Kim ki onlarla amel ederse, bu dört büyük kitapla amel etmiş sayılır, buyurmuştur.

Allah (c.c) hepimize nasip etsin inşallah.